

enten at udrede det manglende Beløb — i det Høieste 340 Rd. 84 Sk. aarlig — af Krigsministeriets almindelige Bevilling, eller at indkalde et mindre Tal Rytterheste, end Lovforslaget forudsætter, og „Bemærkningerne“ opgive (60 Stfr.), Noget, der ikke turde findes aldeles utilraadeligt, da Bævningens Hestafdelinger først skulle have Dvølse i Maret 1873, medens Hærlovens Gjennemsyn forestaar allerede i næste Mars Rigsdagssamling. Denne Side af den foreliggende Sags Ordning vil ogsaa, paa en ren Ubetydelighed nær (12 Sk. istedetfor 11 Sk. af en Ud. bornholmst Hartkorn), nøiagtig svare til Indholdet af en Udvalget underhaanden bekendt, af Bornholms Amtsråd i sin Tid til Indenrigsministeriet indgiven Betænkning over et „Forlag til Lov om Udredning af Heste til Bornholms Bævning“ af 14de Marts 1870, hvori det bl. A. udtales, at Amtsrådet tror med Føie at kunne kræve Eigestillelse for Bornholm med det øvrige Rige ogsaa i denne Henseende.

En noget større, ihvorvel ingenlunde i sig selv synderlig stor, Vanskelighed frembyder Fordelingen af den paa Bornholm faldende Hesteholdsbyrde. Man staar nemlig i saa Henseende ligeoverfor følgende, historisk udviklede, faktiske Tilstand: Medens der i Tidernes Løb er blevet paalagt i alle Fald det aldeles overveiende Flertal af Gaarde — oprindelige Selveier, for nogles Vedkommende senere kongelige Wordnede, men siden 1744 atter Selveier-Gaarde — Hestendredningspligt til den nu ophævede Militz, saaledes at de mindre og tildels de mindste Gaarde stiftetvis efter Omgang have den omhandlede Byrde i et vist, temmelig ubestemt Mæemaal, udstræktes denne Byrde ingensinde til Huse med Jord, i hvor stort Diskes Tilliggende end var.

Til yderligere Belysning af dette Forhold hidsettes her en historisk-statistisk Opgivelse af Statsraad Fr. Thaarup, der i Aarene 1804—9 var Amtmand paa Bornholm (se „Bornholms Amt v. s. v., beskrevet efter Opførdning fra det kongelige Landhusholdningselskab“, Side 76—77), saalydende:

„Om Dragonhold bemærker jeg følgende: Ved kongelig Resolution af 14de Mai 1808

blev bestemt, hvilke Gaarde paa Bornholm skulde holde Dragon, nemlig i Sønder Herred 140, i Øster Herred 110, i Vester 114 og i Nordre Herred 136, ialt 500 Gaarde; og at denne Bestemmelse hvert 5te eller 10de Aar skulde fornyes. Ifølge kongelig Resolution af 6te Juli 1832 til Bornholms Kommandantstab skulde en Revision af Dragonholdet foretages. Samme Lyder saaledes: „Under Dags Dato have vi allernaadigst rekriferet vort danske Kancelli saaledes: Efter Andragende fra Kommandantstabet paa Bornholm approbere vi herved allernaadigst: at en Kommission nedsættes paa Bornholm til paany at regulere eller gjøre Forandringer i Dragonholdet der paa Landet, hvis aldeles gyldige Grunde maatte tale for saadan Forandring. Bemeldte Kommission skal bestaa af Amtmanden over Bornholm, Kommandanten samstedes, saavel som By- og Herredsfogden og Dragon-Kompagnichefen i det Herred, hvori Revisionen foretages, tilligemed Militzens Auditor, hvilken sidstnævnte tillige har at føre Protokollen.“

Kommissionens Dmsætning i Dragonholdet bestod i, at 8 Gaarde i Sønder, 11 i Øster, 12 i Vester og 9 i Nordre Herred bleve fritagne, og ligesaa mange i hvert Herred igjen paalagte Dragonhold. Ved under 28de December 1832 at indstille denne Dmsætning til kongelig Approbation, henstillede Kommissionen tillige: at Resolutionen af 6te August 1808 kunde være at modificere saaledes, at Forandring eller Dmsætning af Dragonholdet kun bør ske for enkelte Gaarde, naar Naturbegivenheder eller særdeles indtræffende Omstændigheder, som et hidvære fra Gaardeierne selv, sætte Gaarden ud af Stand til at udrede Dragon, og da ifkun efter Indstilling igennem det Kollegium, hvorunder Lovene om Eiendomsretten foretare.

Igjennem Amtet blev Kommissionen ved det kongelige danske Kancellis Skrivelse af 12te November 1833 meddelt til Underretning: „at det under 20de f. M. allernaadigst havde behaget Hans Majestæt Kongen at approbere den af Kommissionen foretagne Dmsætning af Dragonholdet, der skal gjælde som